

Nova srpska politicka misao
Posebno izdanje 1 (2001)
UDK 323.22(497.11),,2000“(082)
Primljeno: 15. marta 2001.

Zoran Lutovac
Institut društvenih nauka
Beograd

Nova manjinska politika

Sazetak: Rešavanje manjinskog pitanja predstavlja, svakako, jedan od preduslova političke stabilnosti Srbije i pokazatelj njene demokracije. Iskustvo je pokazalo da je za većinsko-manjinske odnose u zemljama tranzicije ka demokratskom političkom uređenju prioritet saradnja političkih predstavnika većine i manjine, uspostavljanje atmosfere tolerancije, pa tek onda donošenje zajedničkih dokumenata o uređenju manjinskih odnosa.

I manjinski standard OEBS-a i Saveta Evrope, koji čine evropski standard u oblasti zaštite manjina, pokazuju da suština manjinske zaštite nije u odredbama, institucionalno-pravnim okvirima nego, pre svega u politici vlade i praktičnom ponašanju svih, političkih i nepolitičkih aktera u društvu. Ukoliko je praktično ponašanje usmereno ka stvaranju duha tolerancije i međusobnog uvažavanja - i zaštita nacionalnih manjina će biti u skladu sa takvom politikom. Međutim, ukoliko je politika vlade diskriminaciona tu neće pomoći ni najbolja institucionalno-pravna rešenja, jer će nacionalne manjine faktički biti u lošem položaju.

Ključne reči: Srbija, nacionalne manjine, Savet Evrope i OEBS, standardi zaštite manjina

Srbija će se posle političkih promena u jesen 2000. godine suočiti, između ostalog, i sa zaštitom manjina u skladu sa evropskim standardom.

Ako se za evropski standard osim međunarodnopravno obavezujućih dokumenata uzmu i preporuke i odredbe međunarodnopolitičke prirode onda možemo govoriti uslovno o visokom standardu za manjine koji bi Srbija trebalo da izgradi. Uslovno, jer postoje formulacije koje državama daju veliki manevarski prostor za tumačenje postojećih odredbi. Međutim, ako se u obzir uzmu prvenstveno dokumenti obavezujuće prirode onda je taj standard, u formalnom pogledu, i pored izvesnog napretka na nacionalnom nivou, još uvek prilično nizak, uopšten i podložan diskrecionom pravu države da ga tumači u skladu sa svojom opštom politikom. To, međutim, nikako ne olakšava položaj novoj vlasti u Srbiji.

I manjinski standard OEBS-a i Saveta Evrope, koji čine evropski standard u oblasti zaštite manjina, pokazuju da suština manjinske zaštite nije u odredbama, institucionalno-pravnim okvirima nego, pre svega u politici vlade i praktičnom ponašanju svih, političkih i nepolitičkih aktera u društvu. Ukoliko je praktično ponašanje usmereno ka stvaranju duha tolerancije i međusobnog uvažavanja - i zaštita nacionalnih manjina će biti u skladu sa takvom politikom. Međutim, ukoliko je politika vlade diskriminaciona tu neće pomoći ni najbolja institucionalno-pravna rešenja, jer će nacionalne manjine faktički biti u lošem položaju.

Etnička slika Srbije

Prema popisu iz 1991. godine od ukupno 9.778.991 stanovnika Srbije, Srbi su činili 65,9%, Jugosloveni 3,3%, Crnogorci 1,4% stanovništva, dok su ostatak činili pripadnici nacionalnih manjina i etničkih grupa. Prema popisu od pre deset godina najbrojniju manjinu u Srbiji činili su Albanci (17,1%), koji su ogromnom većinom bili naseljeni na Kosovu i Metohiji gde su činili 82,6% stanovništva.

Navedeni podaci poticali su iz prvog tromesecja 1991, pre krvavog raspada SFRJ i tek će novi popis predviđen za proleće 2001. godine pokazati koliko su rat, političke napetosti i pritisci na prostorima

bivše Jugoslavije uticali na migraciona kretanja u regionu. A upravo su nacionalna pripadnost i veroispovest odlucujuce uticali na razmere i smerove migracionih kretanja.

Tako se predvidja da ce barem polovina izbeglica iz Bosne i Hercegovine (oko 400.000) i Hrvatske (oko 260.000) ostati u Srbiji trajno, što ce povecati udeo Srba za oko 5%. Medjutim, te cinjenice ne umanjuju znacaj manjinskog pitanja u Srbiji. Naprotiv, izbeglice suštinski predstavljaju jednu vrstu specificne manjine koja je poseban problem za Srbiju.

Srbi izbegli iz drugih krajeva bivše SFRJ specificna su manjina jer su manjina unutar vecinske srpske nacije i cesto su, zbog razlicitosti u odnosu na starosedelacku vecinu, predmet netolerancije. Oni su posebno osetljiva manjina jer su im osnovna ljudska prava i slobode bili ugrozeni najpre u mestu u kojem su ziveli, zbog cega su i napustili svoje domove, a zatim i u izbeglistvu jer se tretiraju kao strani drzavljanji ili apatridi. Prema tome, izbeglice su specificna manjina ne samo fakticki, nego i u formalno-pravnom pogledu: to su ljudi ogromnom vecinom bez drzavljanstva, bez stanova, bez stalnog posla.

Netoleranciju prema njima ispoljavaju starosedeooci, bez obzira na etnicko poreklo i to ne samo zbog socio-kulturnih razlika koje su sa sobom poneli iz mesta dolaska, nego i zbog uslova velike ekonomske krize i spoljnih sankcija u kojima se neretko krivac za sopstvenu lošu situaciju trazi u "došljacima".

Dodatni problem izbeglica je u tome što je veliki broj njih skoncentrisan u multietnickoj Vojvodini, tako da njihovo prisustvo kod nacionalnih manjina izaziva negodovanje kako zbog svega pobrojanog, tako i zbog "narušavanja etnicke strukture".

Na prostoru Srbije bez Kosova, koje je od juna 1999. godine pod medjunarodnom prinudnom upravom, najvece nacionalne manjine u Srbiji su Madjari i Muslimani koji naseljavaju relativno homogenu teritoriju, Madjari Severnu Backu u Vojvodini, a Muslimani Rašku oblast/Sandzak... I dok ce se kosovski problem rešavati uz posebnu paznju, pa i arbitrazu medjunarodne zajednice, problem nacionalnih manjina postace jedan od prioriteta nove, demokratske Srbije, koja ce se suociti sa ranije gradjenim teritorijalno-etnickim konceptima politickih predstavnika nacionalnih manjina Medjutim, nove politicke okolnosti svakako ce uticati i na politicke predstavnike manjina da zatvorene etnicke koncepte autonomija gradjene u vreme ugroženosti prilagode novim prilikama i da se u zajednici sa novom vlašću okrenu buducnosti.

Manjinski standard - pogled u buducnost

Rešavanje manjinskog pitanja predstavlja, svakako, jedan od preduslova politicke stabilnosti Srbije i pokazatelj njene demokracije. Iskustvo je pokazalo da je za vecinsko-manjinske odnose u zemljama tranzicije ka demokratskom politickom uredjenju prioritet saradnja politickih predstavnika vecine i manjine, uspostavljanje atmosfere tolerancije, pa tek onda donošenje zajednickih dokumenata o uredjenju manjinskih odnosa. Manjinsko pitanje je pre svega politicko pitanje, pa tek onda normativno i institucionalno pitanje. Sve u svemu, Srbiji je potreban novi institucionalno-pravni okvir i nova politika prema manjinama a koji bi se izgradjivali paralelno i bez odlaganja. To podrazumeva:

1. vodjenje na drzavnom nivou politike tolerancije i aktivnog pristupa manjinskom problemu;
2. izmene u unutrašnjem zakonodavstvu koje bi ukljucile i donošenje posebnog zakona o nacionalnim manjinama.
3. uspostavljanje bilateralnih sporazuma sa susedima o zaštiti nacionalnih manjina.

Srbija kao clanica OEBS-a bi trebalo da uvazava dokumente ove organizacije koji moralno-politicki obavezuju zemlje clanice. Takodje, pravna nacela Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koja postavljaju ciljeve zemljama potpisnicama, trebalo bi da bude obaveza demokratske Srbije. Srbija bi trebalo da stane iza ove Konvencije prakticno-politicki, iako ni sve sadašnje clanice Saveta Evrope to nisu ucinile, i time pokaze dobru volju za potpunu integraciju u evropsku politicku porodicu.

Manjinski standard koji bi Srbija trebalo da uspostavi obezbedio bi pripadnicima nacionalnih manjina ukratko receno: pravo izjašnjavanja za pripadnika nacionalne manjine; ravnopravnost

pripadnika nacionalne manjine sa pripadnicima vecinskog naroda u pogledu uzivanja osnovnih sloboda i prava coveka i zabrana svih oblika diskriminacije pripadnika manjina; pravo na upotrebu svog jezika u privatnom i javnom zivotu (u poslovnim odnosima, pred sudovima i drugim drzavnim organima, u sredstvima javnog informisanja, na javnim skupovima, kulturnim manifestacijama, zatim na javnim napisima, u verskim obredima...).

Osim ovih osnovnih prava pripadnika manjina kao pojedinaca, dokumentima OEBS, a pre svega Dokumentom iz Kopenhagena, pripadnicima nacionalnih manjina garantuju se prava koja mogu uzivati pojedinačno i u zajednici sa ostalim pripadnicima svoje grupe. Tako se mogu izdvojiti prava pripadnika nacionalnih manjina koja im omogucavaju opstanak i nesmetan razvoj kao posebne grupe:

- pravo na slobodno izrazavanje, cuvanje i razvoj identiteta manjine (etnickog, kulturnog, jezickog ili verskog identiteta);
- pravo na negovanje i razvoj svoje kulture (ukljucujuci pravo osnivanja kulturnih institucija, drustava, udruzenja...);
- pravo na osnivanje i cuvanje, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, svojih prosvetnih, kulturnih i verskih institucija, organizacija ili udruzenja;
- pravo na ispovednje sopstvene vere, na verske škole, institucije i organizacije;
- pravo na uspostavljanje i odrzavanje nesmetanih medjusobnih veza, kao i veza sa maticnim narodom;
- pravo da šire, imaju pristup i razmenjuju informacije na svom maternjem jeziku;
- pravo da osnivaju i odrzavaju organizacije ili udruzenja u svojoj zemlji i da ucestvuju u medjunarodnim nevladinim organizacijama;

Srbija bi trebalo da vodi aktivnu politiku prema manjinama, baš kao što sugerišu relevantni dokumenti OEBS i Saveta Evrope. To bi u praksi znacilo da ce:

- štiti identitet nacionalnih manjina (etnicki, kulturni, jezicki i verski) i stvoriti uslove za "unapredjenje tog identiteta" i da ce, preduzimajuci neophodne mere, konsultovati i organizacije ili udruzenja manjina;
- nastojati da obezbede, pored ucenja zvanicnog jezika, i nastavu maternjeg jezika nacionalnih manjina ili nastavu na njihovom maternjem jeziku, kao i "gde je to moguće i neophodno" upotrebu njihovog jezika pred javnim organima u skladu sa odgovarajucim nacionalnim zakonodavstvom;
- unapredjivati atmosferu uzajamnog poštovanja, razumevanja, saradnje i solidarnosti medju svim licima koja zive na njenoj teritoriji i podsticati rešavanje problema putem dijaloga na principima vladavine zakona;
- poštovati svoje obaveze iz postojećih konvencija o ljudskim pravima i drugih odgovarajucih medjunarodnih instrumenata i razmotriti mogucnost pristupanja odgovarajucim konvencijama, ukoliko to još nije ucinila, ukljucujuci one kojima se obezbedjuje pravo na pritužbe od strane pojedinaca;
- saradjivati u vezi s pitanjima nacionalnih manjina sa nadleznim medjunarodnim organizacijama;
- poštovati pravo pripadnika nacionalnih manjina da stvarno ucestvuju u javnom zivotu, ukljucujuci ucestvo u poslovima koji se ticu zaštite nacionalnih manjina.

Takodje, Srbija bi trebalo da uvazava preovladjujuci stav u medjunarodnim odnosima u Evropi da zaštita nacionalnih manjina, koja je deo zaštite ljudskih prava, ne spada u iskljucivi domen drzava, nego da moze biti legitimni predmet interesovanja medjunarodne zajednice. U tom smislu dobrodošla bi i pomoc institucija poput Visokog komesara za nacionalne manjine, koji je instrument prevencije sukoba u najranijoj mogucoj fazi i koji moze kao neformalni posrednik uticati na smanjivanje napetosti i stvaranje uslova za delotvorni dijalog, zatim davati preporuke za vodjenje odgovarajuce politike prema nacionalnim manjinama, pruzati pomoc prilikom izrade zakonskih tekstova koji su od znacaja za manjinsku oblast, unapredjivati dijalog vlade i predstavnika

manjina...

Najzad, demokratska Srbija bi prema međunarodnim obavezama trebalo da omogući praćenje sprovođenja Okvirne konvencije i manjinskog standarda OEBS.

Prepreke na putu nove manjinske politike

Kao jedan od najopštijih problema za sprovođenje evropske politike u oblasti manjinske zaštite nameće se problem prostornog okvira: na kojoj teritoriji će se uređivati manjinska problematika i kojim aktima? Na prostoru savezne države, sadašnje SR Jugoslavije, što bi bilo logično ukoliko opstane zajednička država Srbije i Crne Gore ili paralelno na prostoru svake članice posebno, odnosno u okviru ustava i zakona članica federacije kao i na saveznom nivou kao do sada? Dakle, jedan od prioriteta budućeg uređivanja ovih odnosa biće utvrđivanje nadležnosti i uskladjivanje Ustava dve članice sa ustavom savezne države, ako ona opstane.

Dodatni problem predstavlja nerešen status Kosova, koje se nalazi pod međunarodnom prinudnom upravom i na čijoj teritoriji se ne primenjuju zakoni Srbije i SR Jugoslavije.

U kontekstu navedenih statusnih problema Srbija će se suočavati sa opštim manjinskim problemima i posebnim manjinskim problemima proisteklim iz specifičnog položaja pojedinih manjina. Naime, pored starih manjina na prostoru SRJ raspadom SFRJ su se pojavile i takozvane "nove manjine" koje čine pripadnici bivših "konstitutivnih naroda" Hrvati, Muslimani, te nešto malobrojniji Makedonci i Slovenci. Politicki predstavnici nekih od njih traže promenu imena (Muslimani u Bošnjaci) i status nacionalne manjine. Takav status traže i neki od političkih predstavnika Roma, koji se tretiraju kao etnička grupa. Zahtevi za promenom statusa iz etničke grupe u nacionalne manjine čuju se i među Vlasima, među kojima opet postoji struja koja smatra da su oni, u stvari, rumunska nacionalna manjina. Slični problemi su između Bunjevaca i Hrvata, Rusina i Ukrajinaca...

Svakako da bi se opšti, zajednički problemi nacionalnih manjina morali rešavati najvišim i najopštijim aktima od Ustava, preko zakona do podzakonskih akata, dok bi specifične probleme, posebne manjinske probleme trebalo rešavati odgovornom politikom vlade, politikom usmerenom na uvažavanju specifičnih interesa posebnih manjinskih zajednica, politikom stvaranja atmosfere tolerancije i međusobnog uvažavanja manjinskih zajednica.

Decentralizacija Srbije

S obzirom na činjenicu da je raspoloženje građana Srbije i novih vlasti usmereno ka zapadnoevropskim integracijama potrebno je izmenama postojećeg ili donošenjem novog ustava i odgovarajućih zakona izvršiti značajnu decentralizaciju postojeće izrazito centralizovane državne vlasti u Srbiji u skladu sa iskustvima razvijenih zapadnoevropskih zemalja. Decentralizacija bi se mogla vršiti bilo putem regionalizacije po uzoru na Italiju ili Španiju, bilo putem jačanja stvarne autonomije za Vojvodinu i regionalizacije ostatka Srbije (višestepena regionalizacija). Međutim, bilo koji od dva pomenuta ili neki treći način će imati smisla samo ukoliko se podstakne neposrednije učešće građana u vršenju i kontroli vlasti i javnih poslova. Ukoliko se, pak, centralizacija samo pomeri iz Beograda u regionalne centre dobice se prividna umesto stvarne decentralizacije.

Stoga je za proces decentralizacije Srbije od suštinskog značaja donošenje novog Zakona o lokalnoj samoupravi koji bi bio u skladu sa Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi, a istovremeno oslonjen na tradiciju lokalne samouprave u Srbiji.

SRJ nije članica Saveta Evrope i ona, za sada, nema formalne mogućnosti da ratifikuje Evropsku Povelju o lokalnoj samoupravi. Ipak, pri donošenju Zakona o lokalnoj samoupravi novembra 1999. godine resorno ministarstvo je obrazložilo da je novi zakon u "svemu ispoštovao, a u mnogo čemu prevazišao" principe iz Povelje. Međutim, teško je složiti se sa ovakvom ocenom imajući u vidu najznačajnije karakteristike sistema lokalne samouprave u Srbiji.

Lokalna samouprava u Srbiji u praksi ima ograničene funkcije i nadležnost, koje nisu u skladu sa

Evropskom poveljom. Naprotiv, u Evropskim zemljama je nadležnost lokalne samouprave neuporedivo veća. Od donošenja Ustava Srbije 1990. godine, drastično se smanjio obim poslova i nadležnosti lokalne samouprave za račun ovlašćenja Republike. Opština je lišena bitnih nadležnosti u mnogim javnim poslovima koje je do tada obavljala u oblastima obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite, očuvanja javnog reda i mira - policije, privrednih delatnosti, ugostiteljstva, trgovine i turizma, kulture.

Veliki deo javnih poslova je "podržavljen" (obrazovanje, celokupno zdravstvo, veći deo sistema socijalne zaštite i staranja, veliki deo kulture, lokalni razvoj), a da za to nije bilo nikavih potreba u prelasku sa jednopartijskog u višestranački sistem. Naprotiv, prelaz na višestranački sistem je kao put ka demokratskom društvu trebalo da favorizuje decentralizovanost i veće učešće građana na lokalnom nivou u obavljanju javnih poslova. Umesto toga opštini su danas preostali uglavnom komunalni poslovi.

Prosečna opština u Srbiji ima preko 50.000 stanovnika, što je cini najvećom u Evropi i što predstavlja prepreku stvarnoj decentralizaciji Srbije. Imajući u vidu principe Evropske povelje o lokalnoj samoupravi reforma teritorijalne organizacije bi značila povećanje broja opština, tako što bi se veće opštine, posebno one sa brojnim naseljima u svom sastavu, razdvojile u nekoliko novih, sa pogodno grupisanim naseljima. Savremena opština bi morala biti dovoljno velika da ima odgovarajuće osoblje i pogodnosti, ali i da bude dovoljno mala da bi sačuvala duh zajednice u kojoj svaki građanin oseća da ima mogućnosti da bude politički ostvaren.

Zakon o lokalnoj samoupravi donet 1999. godine predviđa skupštinu opštine kao predstavničko telo sa najznačajnijim ovlašćenjima u kreiranju politike i organ konačnog odlučivanja u poslovima lokalne samouprave. Izvršni odbor skupštine je njen izvršni organ. Međutim, u praksi stvarna vlast u opštini počiva u izvršnom odboru i to iz više razloga: skupštine se retko sastaju; sumarno odlučuju o dnevnom redu o pitanjima koje po pravilu predlaže izvršni odbor; sastavljene su od velikog broja odbornika koji često nemaju potrebna znanja; skupštine nemaju razvijen komitetski rad, odnosno ne postoji stalni angažman opštinskih odbornika u radu lokalne samouprave. Skupština je u najboljem slučaju "kontrolni organ" koji periodično kontroliše rad izvršnog odbora, opštinskih organa uprave i predsednika skupštine, pre svega kroz mogućnost da ih smeni i na njihova mesta postavi nova lica. Odbornička funkcija se, u političkom smislu, ali i u smislu predstavnika građana opštine koji su ga izabrali, iscrpljuje izborom predsednika skupštine i članova izvršnog odbora, kao i retkim postavljanjem odborničkih pitanja.

Evropska praksa u rešavanju problema potiskivanja značaja lokalnog predstavničkog tela za račun izvršnog organa može biti od koristi za reformu lokalne samouprave u Srbiji. Tako na primer, u mnogim zemljama nema izvršnih odbora, kao posebnih organa, već se praktikuje odbornički rad po komitetima, koji pokrivaju sve značajnije poslove koji su u nadležnosti lokalnih vlasti i u kojima pored odbornika sede i obični građani, odnosno stručnjaci za pojedinu oblast.

Nadzor centralnih (državnih) izvršnih organa prema lokalnoj samoupravi predviđen Zakonom o lokalnoj samoupravi je razgranat a u praksi vrlo čest. Ministarstva mogu od lokalnih vlasti tražiti izveštaje, podatke i obaveštenja, kako o poverenim, tako i o poslovima koje lokalna samouprava obavlja kao sopstvene. Razlozi zbog kojih se, na primer, "privremene mere" mogu uvoditi dati su uopšteno i dozvoljavaju mogućnost krajnje fleksibilnog tumačenja.

Decentralizacija je neophodna Srbiji jer obezbeđuje bolju alokaciju resursa prema potrebama građana. Ona neposrednije uključuje zajednicu u odlučivanje o prioritetima, stvara osećanje lokalne važnosti i doprinosi da se brže reaguje na potrebe zajednice u celini. Lokalne vlasti, bez obzira na nivo na kojem su organizovane, treba da poseduju instrumente za rešavanje problema koji se pojavljuju u njihovoj oblasti. Novim Zakonom o lokalnoj samoupravi trebalo bi da se definišu ti instrumenti. Zato ovaj Zakon spada u sistemske i veoma važne zakone. Njime se, u stvari, demokratija približava građanima.

Odnos građana prema međunacionalnim odnosima

Što se samih građana Srbije tiče, kako pokazuju istraživanja javnog mnjenja koje je vršio Centar za

politikološka istraživanja i javno mnjenje Instituta društvenih nauka, oni su daleko zadovoljniji međunacionalnim odnosima u regionu i mestu u kojem žive nego međunacionalnim odnosima u samoj Srbiji, što je stabilan nalaz dobijen u istraživanjima u drugoj polovini 2000. godine.

I dok je na nivou Srbije u proseku preovladavalo relativno nezadovoljstvo, u regionu apsolutno većinsko zadovoljstvo, u mestu življenja je dominiralo zadovoljstvo međunacionalnim odnosima (na nivou od oko 80%). Posle političkih promena na saveznim i predsedničkim izborima potvrđenih oktobarskom odbranom izborne pobeđe, ocene međunacionalnih odnosa su poboljšane i na nivou Srbije, ali su one očigledno više odraz nade, nego stvarnog poboljšanja koje se objektivno nije moglo desiti u tako kratkom roku.

Ovi nalazi potvrđuju da nezadovoljstvo međunacionalnim odnosima iskazano za celu Srbiju nije plod loših odnosa u neposrednom okruženju, odnosno da nije plod neposrednog negativnog iskustva sa susedima drugih nacionalnosti, nego da je uglavnom indukovano "odozgo", odnosno politikom centralnih vlasti. To opet ukazuje da bi promena politike vlade u pravcu razvijanja duha tolerancije naišla na dobar prijem u većini lokalnih sredina, jer su građani velikom većinom i sada zadovoljni međunacionalnim odnosima u njima.

Izvlaceći pouku iz raspoloženja građana Srbije ocuvanje uglavnom dobrih međunacionalnih odnosa na lokalnom i regionalnom nivou uz aktivniju politiku tolerancije centralne vlade formula je za otklanjanje međunacionalnih napetosti i predupređivanje eventualnih sukoba u budućnosti.

Istraživanja javnog mnjenja posle oktobarskih političkih promena u Srbiji pokazuju da nove vlasti imaju iza sebe poverenje i strpljenje građana, a naročito pripadnika nacionalnih manjina. Od novih vlasti se očekuje da promene opštu klimu u društvu i promene politiku vlade u pravcu razvijanja duha tolerancije što bi u budućnosti mogao biti ključni faktor dobrih međunacionalnih odnosa.

Nova savezna vlast predstavljena DOS-om već je pokazala znake dobre volje u tom pravcu imenovanjem Rasima Ljajica, predsednika koalicije Sandzak, za ministra za nacionalne i etničke zajednice u Saveznoj vladi. Tim činom DOS pokazuje da je spreman da prihvati da politički predstavnici nacionalnih manjina budu na ključnim mestima na kojima će moći da utiču na pitanja koja se njih neposredno tiču.

Ono što tek predstoji jeste ocuvanje uglavnom dobrih međunacionalnih odnosa na lokalnom i regionalnom nivou uz aktivniju politiku tolerancije centralne vlade kako bi se otklonile potencijalne međunacionalne napetosti i predupređili eventualni sukobi u budućnosti, a zatim i stvaranje adekvatnog institucionalno-pravnog okvira za manjinsku zaštitu.

Zoran Lutovac

New Minorities Policy

Summary

The resolution of the minority issue represents not only the precondition for the political stability of a state community, but it is also an indicator of its level of democracy.

The general common problems of national minorities would certainly have to be solved with the highest and most general constitutional acts, ranging from the Constitution and laws to supplementary legal acts, while specific problems, particularly minority problems, should be resolved through suitable governmental policy, that is, a policy channelled towards respecting the specific interests of the separate minority communities, a policy to generate an atmosphere of tolerance and mutual respect amongst the minority communities.

Serbian authorities should conduct an active policy towards minorities, as suggested in the relevant OSCE and Council of Europe documents.

Serbia should respect the prevailing stand in international relations in Europe that the protection of national minorities, which is part of the protection of human rights, does not fall exclusively into the domain of state, but may also be a legitimate object of interest for the international community.

Key words: Serbia, national minorities, Council of Europe and OSCE minority standard,

Framework Convention for the Protection of National Minorities